

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Quæstio III. Quid tandem dici posset de compositione utriusque quanti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

inter mysteria fidei apprimè difficilia. Hinc prætentanda erit alia via, ita tamen, ut hæc quæ adferentur, sint sine præiudicio ut dicuntur sententiæ melioris, quæ vel hæc ipso, quia communis est, probabilior est. Et ea quæ adferam, non tam doceo, quam prætento viam, an doceri possint? & melioribus ingeniis materiam offero, erudiendi verum: unde mox, cum *Ly Posset*, scilicet diminuente Particulâ, sententiam hanc proponam impugnandam, aut illustrandam.

DIFFICULTAS I.

Explicatur continuum permanens.

DICI POSSET I. *Quantum neq. componi ex indivisibilibus, neq. ex partibus in infinitum divisibilibus, neq. ex partibus finitè divisibilibus, nec quidquam esse ex quo actu componatur, compositione, de qua in præsent.*

Prima & secunda pars supponitur in superioribus discussa. Tertia & quarta pars probatur.

Omne quod componitur Physicè & actu componitur ex pluribus actu, sed in continuo non sunt plura actu, quia non sunt partes actu distinctæ. Ergo neque est compositio actu. Major supponitur ab omnibus, & probatur, sic: quia si aliquid non habeat partes, non erit compositum sed simplex, ut videre est in Angelis, animâ &c. Ergo etiam, si non habeat partes plures actu, non erit compositum actu. Addidi expressè quod continuum nō habeat, ex quo actu componatur, compositione de qua in præsent. Admitto enim quantum componi ex materia & forma, sed huius compositionis non est hic locus.

Potius ergo inquiri debet, an in resolutione continui deveniendum sit ad indivisibilia? an ad semper divisibilia? an tandem ad minima? ex quibus quia indistinctis actu non poterit dici componi, sed rigorosè loquendo potius resultare totum, quod qua tale, partes non deposcit. Unde totum hypostaticum, constat naturâ humanâ, & Personâ Verbi, neque tamen Persona Verbi, est pars. *Et circa hanc difficultatem*

DICI POSSET II. *In resolutione Continui, deveniendum tandem ad minima Physica.* Hanc conclusionem in re docuerunt antiquiores, dum censuerunt componi continuum ex partibus finitis divisibilibus. Eam innuit Coninck & Lessius apud de Lugo Disputat. 18. de Eucharistia, Sect. 3. ubi asserunt Christum non esse infinities potentiâ, sed finities in Eucharistia, juxta numerum finitarum particularum sensibilium, docentes Christum non permisciturum, ut tale minimum in fractione hostiæ

dividatur: ubi supponunt, quod si divideretur, nō foret sub illa particula Corpus Christi. Quod autem illi docent de Corpore Christi, idem nos cum restrictionibus infra ponendis, dicimus de quantitate. Haberi etiam ejus fundamentum potest in Euclide Lib. 1. Prop. 1. Ubi dicit: per divisionem perveniri tandem ad magnitudinem, quæ sit minor, propositâ minori magnitudine, tandemq; ut Angelus rectilineus, sit minor angulo contingentia. Fortè etiam aliquantulum meminit huius sententiæ Aristoteles, nam hic censuit quantitatem non esse à subjecto separabilem, & tamen primò Physicor. Tex. 18. & secundo Physicor. Tex. 35. dicit: substantiam, sublata quantitate non esse divisibilem, cum autem tolli illa non possit à substantia, utpotè inseparabilis ab ipsa, nisi divisione ipsius substantiæ, admittit hoc ipso deviniri ad talem divisionem substantiæ, quæ divisibilitatem ulterius non admittat, amittendo scilicet multitudinem partium, seu quantitatem divisibilitati subjectam. Huius sententiæ accipi primum fundamentum cogitandæ, sub meo doctissimo Professore Patre PETRO PAPIESKI, qui discurrens quandonam Sacramenta causent gratiam, docuit illam causari in minimo sensibili. Cujus Scripta magno inter alia pollent encomio, quod quo diutius leguntur, magis semper sapiant, & informet.

Probatur hæc Conclusio argumento non nisi negativo. In resolutione & divisione continui, non devenitur ad indivisibilia, ut probatum ex Aristotele. Ergo deveniatur ad partes. Non ad partes semper divisibiles, propter difficultatem supra propositam. Ergo ad partes non ulterius divisibiles, quas appello minima Physica. *Ut intelligatur Conclusio*

SUPPONO primò. In istis quæ partes & molem requirunt, devenire tandem est, ut nisi certa moles detur, illa dari non possint. Sic devenire est ad minimum materiæ, quo non dato, Corpus organisari & formari non potest. Rursus quia molem & partes certas, requirit ulna ex semiulna, ne divinitus quidem, cæteris salvis, fieri potest ulna. Conformiter ad hæc dici potest rationem quanti requirere partes, & molem determinatam, adeoque, deveniri posse ad tale minimum quantitatis, ut nisi eo salvo & integro, subsistere possit quantitas, ita, ut sicut organizatio in corpore, longitudo in ulna, determinat sibi certam magnitudinem; ita eam determinet sibi etiam quantitas: consequenter dico, in illa medietate minimi, non esse jam reperibiles alias medietates quantitativas: & sicut si quæram in sententia communi: cur non possit dividi quantitas in partes non ulterius divisibiles? respondebitur, quod id proveniat ex essen-

† b b

tia

tia quantitatis : ita in presenti dici potest, quod medietas minimi, non habeat aliam medietatem quantitativam, provenire ex essentia minimi, quam defendit præsens sententia aliunde eam efficaciter non expugnans.

SUPPONO secundò. Hoc minimum Physicum, non idem esse cum indivisibilibus Mathematicis, nam indivisibilia nullo modo medium, nullo modo partes habent, minima autem Physica qualia admittimus, utrumque hoc habent : per Euclidem autem punctum est, cuius pars nulla est.

SUPPONO tertio. Quamvis quantitatem emanet ex se materia tanquam sui proprietatem, dico tamen materiam si non habeat requisitam molem, non emanaturam ex se quantitatem : nam esse emanativum quantitatis, est proprietas materiae, eamque ubique servat, ubi materia est, emanare autem actu quantitatem, convenit illi secundum conditionem requisitorum, & sicut componere compositum viventis, pertinet ad materiam, id tamen præstat, non nisi in certa mole, ita & emanabit quantitatem, non nisi in certa mole. Rursus ipsa quantitas de se extremitativa subiecti, si divinitus in Angelo poneretur, non eum extremitaret defectu subiecti apti : ita & materia defectu molis requisita, posset fieri, quod non emanaret ex se quantitatem. Vides supposita hæc procedere de minimo materiae, nam de minimo quantitatis, dicitur Difficultate tertiâ, Puncto secundò.

SUPPONO quarto. Agens naturale non posse pervenire vi suâ propriâ, ad divisionem usque minimi Physici, quia in communi sententiâ supponitur, quod nullum agens naturale, possit spoliare materiam quantitate. Casu autem, quod id supernaturaliter faceret, ex templo residua cessarent esse quanta. Quod si divinitus & contra exigentiam quantitatis, retineretur in dimidio minimi materiae quantitas, præstaret eos effectus de quibus infra, pro nunc suscepit dicere, quod ob defectum partium requisitarum ad extendi, haberet se consimili modo atque si poneretur in Angelo, vel si poneretur in semipalmo, sine rarefactione quantitas ulnaris ; licet esse aliqua dissimilitudo, eò quod illud subiectum, haberet adhuc partes, quantumvis insufficientes ad extendi. Sicut ergo si poneretur quantitas centum pedalis in materia, quæ esset non nisi uni pedi apta, non tribueret illi extensionem centum pedalem, defectu multitudinis partium requisitarum, sic & in præsentia.

DICES. Angelus si divideret partes continui naturaliter, vel non deveniret per to-

tam æternitatem ad minimum Physicum, vel deveniret : Si deveniret, est hoc contra suppositum ; Si non deveniret : Ergò continuum habet partes in infinitum divisibiles.

RESPONDETUR. Quod non dicat hoc suppositum, quod vi naturali Angelus non possit devenire in divisione continui, ad minimum Physicum, sed quod ubi pervenerit ad minimum Physicum, non possit illud ipsum dividere. Deinde si occupari debet in hac divisione tota æternitate, nunquam etiam deveniet ad illud minimum, sed semper & semper deventurus est, non deveniet. Sunt & æternitas à parte post, non habet sui verificaturum : Est, sed tantum : Erit quod dicitur eo intuitu, ut defendatur communis sententia docens, quod Angelus non possit spoliare materiam omni quantitate.

SUPPONO quinto. Casu quo DEUS in medietate minimi materiae divisi, conservaret miraculosè quantitatem, vel cum nunc de facto aliqua medietas minimi informatur quantitate, non potest in illa præcisa medietate assignare sua mente rationem dimidii. Ratio. Quia sicut non potest videre DEUS in nigro, seu quod non habet albedinem, videre inquam non potest albedinem, ita nec in eo quod non habet medietatem, videre potest medietatem ; medietas autem minimi, non habet medietatem, quia hoc ipso, illud minimum, non esset minimum. Haberet enim aliquod minus se, subintellige divisibile re, vel assignatione.

SUPPONO sexto. Medietatem Minimam, habere se ad Minimum, sicut se habet semivulna ad ulnam, quam componere potest, appellarique ulna, accessu semivulnarum aliis ; ita & illa medietas accessu alius medietatis appellabitur minimum Physicum. Et sicut quidquid demptum fuerit ex ulna hoc ipso jam non erit ulna, ita quidquid demptum fuerit minimo Physico, quod suppono non aliud jam esse, quam medietatem minimi, hoc ipso jam non erit minimum Physicum.

SUPPONO septimo, quod ex illo Minimo non possit auferri, unum aliquod indivisibile, quia nec in illo est, & si esset, haberet, casu, quo ab ulna demeretur punctum in sententia Aristotelica ; & sicut quamvis si quid demptum fuerit ab ulna non erit ulna, inde tamen non sequitur consistere ulnam in indivisibili Metaphysico, hoc est, in requisitione tantitatis determinatæ ad sui essentiam ; ita non sequetur minimum illud, esse indivisibile Mathematicum.

DIF.

DIFFICULTAS II.

Explicatur continuum successivum.

AGrè capit mens, ut si hoc instanti Deus, creavit animam rationalem, non possit immediatè sequenti, auferre Paulo vitam, nec creare cum libuerit, sed meriti se tempore, ut illo non nisi transacto producat aliquid, indigens instantaneè produci. Hinc etiam in præsentipræteranda est via.

DICI POSSET. Quod etiam continuum successivum v. gr. motus & tempus resolvatur in minima Physica. Probatursimili argumento, quo probata supra conclusio secunda. Unde consequenter dico verb. gr. immotu, devinire posse ad minimum; ita, ut jam quidquid illud Minimum motus non æquat, quies debeat esse, & negatio motus successivi, & divisibilis. Unde velocitas motus inde erit, quia in velociori motu, mobile ut inquit Aristoteles multum in paucis, hoc est tempore movetur, occupatq; in certo tempore magnum spatium, hoc est in plura minima divisibile, in tardiori autem motu, mobile parum, supple spatii, in magno, supple tempore, occupat; parum inquam spatii, seu in pauciora minima divisibile. Quia verò de tempore speciales difficultates haberi possunt, hæc aut explicentur.

SUPPONO PRIMÒ. Tempus non esse entitatem aliquam realem & physicam, condistinctam à motu cælorum; & hoc est quod innuit Aristoteles; tempus pendere ab anima & intellectu, sed solum homines, cum viderent aliqua durasse, aliqua duratura esse, voluerunt habere mensuram, appellantur tempus. Porro cum non atteneerint ad mensuranda hæc quæ hic & nunc sunt; nam hæc sibi meritis mensura sunt, & præsentia illorum, sufficientem sui causare potest cognitionem, sed attendebant magis ad ea, quæ transierunt vel ventura sunt: Hinc Aristoteles tempus appellavit mensuram & numerum motus, secundum prius & posterius.

SUPPONO SECUNDÒ. Explicationem hujus termini: mensura & numerus. Qui accipisti potest PRIMÒ pro numero numerante qualis est 1. 2. 3. SECUNDÒ pro numero numerato, seu pro rebus quæ numerantur; ut unus equus, duo equi. Porro tempus cum sit mensura durationum, necessariò pro numero numerante accipere debet.

SUPPONO TERTIÒ. Explicationem hujus termini: prius & posterius, & dico quòd cum homines vellent habere numerum & mensuram regularem, & ex alia parte volebant mensurare, ea vel maximè, quæ fuerit

& futura sunt, hinc quærere debuerunt, id quod extitit & extitutum est, idque æqualiter quoad omnia. Nam sicut numerus numeratus, si sit primum par, numerari non potest, nisi per numerum numerantem 2. ita & durationes quæ habent prius & posterius, numerari non potuerunt, nisi per id, quod notum cum sit, habet prius & posterius, idque æqualiter ad certificandum homines intra communionem vitæ. Et pro hac mensura acceperunt motum cælorum, qui factus est, & fiet, unde hoc quod duravit, per omnes motus quibus Sol percurrit Zodiacum semel, dicunt illud durasse tempore unius anni, illud autem, quod incipiet post duos decursus Zodiaci, dicunt intra tempus duorum annorum futurum. Quanquam pressius loquendo: Ly prius, non pro solo præterito tempore, nec Ly posterius pro solo tempore futuro accipiuntur: nam in ipso præterito, sunt quæ prius & quæ posterius præterierunt, in ipso item futuro sunt, quæ prius sunt, quæ posterius futura sunt, accipitur itaque prius & posterius pro applicabili pro eo, quod tam in præterito, quam in futuro, sive prius, sive posterius est.

SUPPONO QUARTÒ. Ad defendendam definitionem temporis, & ad difficultates, quæ pro compositione temporis ex solis instantibus proponi possunt, hoc tenendum esse.

Tempus dupliciter spectari posse. PRIMÒ Aristotelicè seu Philosophicè, hoc est secundum quod dicit rationem prioris & posterioris, adeoque rationem completi, & ita tempus acceptum excludit rationem Nunc, rationem præsentis, rationem Actû est idque ideò. Tum quia, ut dixi. Omne de quo dici potest: Non nunc, excludit rationem Nunc; sed quod importat rationem prioris & posterioris, importat rationem Non nunc. nam de priori dicitur, Non est nunc, & de futuro, Non est nunc. Ergò tempus quod dicit rationem prioris & posterioris excludit rationem Nunc. Tum quia id quod definitivè involvit rationem prioris & posterioris, definitivè involvit extitit & existet, de eo autem quod est actû, non potest dici sub hac formalitate, extitit & existet: & sicut est impossibile unum diem coexistere cum suis 24. horis totis simul, ita nec potest coexistere Nunc cum ordine prioris & posterioris, utrumque enim successionem, necessariò involvit. Tum quia Aristoteles 4. Phys. tex. 34. insinuat. Nunc seu instans esse quid imaginarium, quod autem habet rationem prioris & posterioris, non est imaginarium. SECUNDÒ potest accipi tempus Mathematicè, inadæquatè, inchoativè, tanquam hoc aliquid demonstrabile, &

ita acceptum, non involvit rationem prioris & posterioris, sed rationem *Nunc*, instantis, presentis &c. Et istud tempus Mathematicè acceptum, non debet censeris rigorosè loquendo inter partes temporis Philosophici, quia ei sic accepto non convenit ratio prioris & posterioris, cum tamen tempus Philosophicè acceptum, importet illam. Imò rigorosè loquendo nec deberet dici tempus Mathematicè acceptum pars temporis Philosophici, quia in quantis, quod habet rationem partis, repetitum commensuratur toti, jam autem *Nunc* seu instans non potest commensurari, habenti prius & posterius. Denique dici potest, quod rigorosè loquendo non existat tempus Mathematicè acceptum, dum enim dicit Aristoteles illud pendere ab animi, hoc ipso illi existentiam, nonnisi intentionalem tribuit. Et certè cum tempus non aliud in re sit, quam motus celorum, cum hic, non ita sit tardus, ut tardior esse non possit, & cum non ita sit velox ut à termino ad terminum sine medio procedat, sit ut ille motus, non possit dici indivisibilis, consequenter nec tempus, quod in re est motus, erit indivisibile, consequenter nec habebit rationem *Nunc*, nec habebit jus ullum proprium existendi, utpotè habens jus existendi nonnisi identificatum motui celorum, propriaque illius & condistincta ab alius existentia, erit nonnisi imaginaria. Potest tamen aliquo modo & inadæquatè dici, ratio *Nunc*, Tempus ad eum modum quo puncta terminativa, in sententia admittentium illa, spectant ad quantitatem, vel sub hac formalitate, quia *Nunc* cum jam præterierit, habebit rationem prioris, in quantum prius erit sequentibus *Nunc*; rationem autem posterioris habebit, in quantum succedit antecedentibus *Nunc*.

Sed quomodo verificabitur de tempore Philosophicè accepto, quod extiterit vel extitutum est, si de Philosophicè accepto non potest verificari *Nunc* existit? Imprimis verificatur hæc propositio, existit motus non ita tardus, quin tardior dari non possit, & huius verificatio fundat verificationem quod extiterit vel extitutum sit. Rursus cum aliquomodo spectet tempus Mathematicè acceptum ad tempus Philosophicè acceptum, uti dixi, sit ut ratione huius *Nunc* verificari possit de tempore Philosophicè accepto, quod extiterit vel extitutum sit.

SUPPONO quintò. Quod quando creatur Angelus, anima producit &c. nihil tunc respondeat proportionatum tempore Philosophicè accepto, vel in motu celorum, sed responder tantum tempus non Philosophicè sed Mathematicè acceptum seu tempus, quod Aristoteles dicit, pendere ab anima. Quod autem nihil proportionatum respon-

deat in tempore Philosophicè accepto. Ratio est; quia inter illud quod essentialiter dicit rationem prioris & posterioris, & inter illud quod essentialiter excludit rationem prioris & posterioris, nihil omninò adæquationis & correspondentiæ proportionisque est.

Neque valet, si dicas, respondere partes indeterminatas, hæc enim alibi impugnata sunt; Et certè, vel ille partes indeterminatæ sunt æquales, vel inæquales durationi intrinsecæ productionis instantaneæ Angeli v. gr. si æquales, Ergo si duratio intrinseca productionis Angeli, est instantanea, ita & partes illæ, erunt instantia; Si autem pars indeterminata est inæqualis? est inæqualis vel per defectum commensurationis illi instantaneæ productioni? vel excessum? si per defectum. Ergo datur instanti minus: Si per excessum, Ergo diceretur res durare extrinsecè, cum non durat intrinsecè. Supponitur autem duratio intrinsecæ illius actionis, nonnisi instantaneæ esse.

INFERES primò. Possit Angelum in uno instanti annihilari, in altero priori produci, neque tunc sequetur instans post instans in tempore Philosophico, quia in illo nihil proportionatum responder, sed sequitur instans post instans intrinsecum, & intempore Mathematicè accepto seu quod pendet ab anima, sequitur *Nunc* post *Nunc*, nunc enim creatur, in immediatè sequenti post, *Nunc*, annihilatur. Ad quod illustrandum potest etiam hoc materiale exemplum assumi. Moveat se testudo, moveat etiam aliquis orbis celerissimus, quo casu, non responder ullus tardus motus orbis, testudinis motui, sed se habent sicut improportionatum. Quæ de hoc instanti intrinseco, & instanti extrinseco adferri possent, præter ante dicta, petantur ex materia de motu Angelorum ab uno extremo ad aliud, eo enim translata sunt.

INFERO secundò. Reflectendo ad materiam de inceptionibus & desitionibus rerum, in uno instanti intrinseco Mathematicoque temporis expellitur verus forma, in alio autem inducitur nova, in tempore autem Aristotelicè accepto, nihil proportionati responder.

INFERO tertio. Quando nam sacramenta causant gratiam. Nam si Ly Quando, referatur ad ipsa verba, causant tunc, cum completam habent significationem, completam autem habent significationem, cum ultimo sensibilia fiunt, humano modo in sui prolatione; incipiunt autem esse ita sensibilia, cum deveniunt ad illud minimum, quod si dividas, nondum est sensibile humano modo, si addas, jam fit sensibile; Si autem Ly; quando, referatur ad ipsam gratiam, prout prout primò pro-

producitur, illa quia producitur tota simul, producitur in instanti Mathematico, cui nihil proportionatum respondet in tempore Philosophicè accepto.

DIFFICULTAS III.

Solutio Objectionum.

PONENDÆ sunt inprimis Objectiones, quæ videntur æquè militare contra nostram sententiam, ac contra sententiam Zenonis.

Punctum Difficultatis I.

Quomodo in his Principiis dividi possit linea, & quomodo minimas se tangant.

OBJICITUR primò. Posito quòd in resolutione continui deveniatur ad prædicta minima Physica explicari non poterit, quæ linea recta dividi possit in partes æquales, quod tamen fieri posse demonstravit Euclides.

RESPONDETUR. Si ponatur linea tribus v.g. minimis constare, in æqualia fiet divisio, quia minimum, quod est in medio, duabus medietatibus constat, adeoque talibus quæ posita divisione per medium æqualitatem fundent. Si verò ponatur linea constans duobus minimis Physicis & medietate unius minimi, adhuc in æqualia fiet divisio, quia medietas illa habebit se per modum medii communis, intentum autem demonstrationis, non vetat ne salvetur æqualitas divisionis in linea recta, si aliquid ponatur per modum medii communis utriusque. Quod ipsum illustrari potest instantiâ, admittente, ex rebus & punctis continuativis constare quantitatem si enim ponas lineam constare ex rebus A.B. & ex puncto continuativo, illa linea in æquales partes divideretur, quia illud punctum esset per modum termini communis.

Repeti etiam possunt superius dicta; demonstrationes Mathematicas non esse absolutas, sed ex hypothesi, nec Mathematicum attendere, quòd quantitas componatur ex partibus in infinitum divisibilibus, vel punctis, sed procedere v.g. ex suppositione divisibilitatis in infinitum. Reperiuntur etiam Mathematici, qui ostendunt salvis demonstrationibus posse defendi, quantitatem constare ex punctis, multòque magis minimis. Proposueram etiam hanc sententiam Patri Ricciolo & Socio ejus Patri Grimaldi notis in Italia Mathematicis, censuerunt hæc posse dici salvis demonstrationibus Mathematicis.

OBJICITUR secundò. In dicta sententia non posse explicari, quomodo ratio contactus possit convenire quanto.

RESPONDETUR. Ponatur linea constantibus minimis A.B.C., ponantur rursus uniuscujusque minimi duæ partes, prior 1. posterior 2. hoc posito dici potest quòd 2. minimi A, tangat 1. minimi B; & 2. minimi B; tangit 1. minimi C. consequenter nec se penetrant faciuntque non penetrata extensionem localem. Restat nihilominus explicare, quæ ipsæ partes medietatis minimi, si dantur, vel ipsæ medietates minimorum se contingant?

Circa contactum ipsarum medietatum minimi, hoc dici potest: quòd illæ medietates minimi, tangant se totis, non tamen se penetrant, quod ipsum sic explicatur. Ex ratione contactus ut sic, non sequitur penetratio, ut experientia & ratio probat. ex contactu etiam partibus, non sequitur penetratio partibus, neque enim digiti dum se contingunt penetrant se. Ad hoc ergò, ut vel ex contactu partibus, vel ex contactu totis, sequatur penetratio, debet habere contingens unum, respectu alius, intretitatem. Porro quando se totis tangunt illæ medietates, unum respectu alterius intretitatem non habet propter principium aliunde superadditum, scilicet quantitatem, cujus saltem secundarius effectus est impenetrabilitas.

Quod autem dictum de quantitate superaddita, faciente ne medietas minimi materiæ, possit penetrare medietatem alius minimi materiæ, idem proportionaliter dici debet, quòd faciat etiam sui medietates non posse penetrari: sicut enim quantitas & sibi & alteri adfert rationem extretitatis, ita & rationem impenetrativitatis.

Neque valet si idem applies, ostendendo quòd puncta, quamvis se tangant totis, non se penetrant, non inquam valet si idem applies. Quia Zenonistæ non admittunt quantitatem esse accidens superadditum, ut videre est in Arriaga. Rursus sententia illorum, saltem per ordinem ad minima ipsa se contingentia paritatem cum nostra non habet, quia illi in suis punctis medietates nullas admittunt, ratione quarum fiat contactus una medietate, quin fiat contactus alia medietate.

Quamquam etiam dici posset, quòd illæ medietates se tangant partibus intransitive, quia sunt partes totius minimi, sed non partibus transitive, hoc est aliis divisibilibus in se inclusis.

Rursus circa contactum partium ipsius medietatis minimi, si dentur, hoc dici posset, quòd illæ se tangant se totis, non tamen se penetrant. Ratio. Quia ad hoc ut aliqua dicantur se penetrare, præter intretitatem debent semper vel actu, vel potentia habere rationem duorum. Sic v.g. duo Angeli dicuntur se ipsos penetrare, Corpus item Christi

† bb 3

penetra-

penetravit lapidem sepulchri, interveniebat. que tunc ratio actualis duorum. Angelus autem non dicitur penetrare seipsum, nec anima rationalis existens in capite, dicitur esse penetrata cum se ipsa existente in pede, quia nec Angelus, nec anima respectu sui rationem duorum habere possunt, cum ergo partes medietatis minimi, si dantur, rationem duorum divisibilium habere non possint, quia visio illis ulterius convenire non potest, aut vel actu, vel potentiâ, daretur minus quantitativum quantitatis minimo, ideo nec se penetrat. Et hoc principium supponit, quod in illa medietate minimi, residua manent partes. Ut autem Natura illius medietatis Minimi intelligatur. *Sit.*

Punctum Difficultatis 2.

Supponuntur Quædam.

SUPPONO primò. Quod quando non jam divinitus sit divisio minimi quantitatis, connaturaliter loquendo, petit materia non ita conservari, sed si debet conservari, petit reponi in statu emanandæ actualiter quantitatis. Ratio. Quia omnis essentia, petit poni non nisi in statu, in quo saltem emanet suas ex se proprietates, & sic (supposito quod potentia animæ distinguantur realiter ab anima) anima non possit emanare ex se potentiam intellectivam, & volitivam, ob violentiam quam patitur, petit non ita conservari.

SUPPONO secundò. Posito quod velit tamen ita Deus illam materiam conservare, posset dicere quis, nullas illam medietatem minimi habere partes, nec tamen tunc deveniendum in divisione continui ad indivisibilia. Quia quando horret communis Philosophia asserere, quod in divisione continui deveniatur ad indivisibilia, horret indivisibilia quæ contineant & componant quantitatem, sed non indivisibilia secutura quantitate ablatâ, cum etiam agnoscat divisibilitatem non nisi ex suppositione quantitatis, materiæ competere, de quo supra actum.

Hinc hæc Propositio! Devenitur tunc ad indivisibilia distinguitur: ablatâ quantitate Nego. Vel si mavis dic, devenitur ad Indivisibilia tanquam ultimo contentiva quantitatis, vel primò ejus principiativa Nego. Devenitur ad Indivisibilia hoc est ad dividuum, ultimo. Concedo. Unde illæ duæ medietates, ablatâ quantitate sunt formaliter indivisibiles, divisibiles potentiâ, quod non competit punctis, divisibilitate illorum potentia- li in hoc stante, quia si jungantur emanabunt ex se quantitatem, quæ illis in illo minimo adferat divisibilitatem. Et sicut licet mate-

ria ante quantitatem non sit extensa, ubi emanarit quantitatem, redditur extensa: ita illa medietates minimi conjuncta alteri medietati, ubi illud minimū emanarit quantitatem, acquirit divisibilitatem non in se, sed in illo toto minimo. Porro non tam medietas minimi componit quantitatem, quam potius ipsum minimum, compositivum enim quantitatis, est ipsum quantum, ipsum autem Minimum, in se est quantum. Unde illi medietati rigore, potius, competit esse in eo, quod componit quantitatem, quam componere illam.

ADDO. Quæ hinc dicta sunt, de ipso quanto, idem dici debet de quantitate, à materia separata, quod in illa sit minimum divisibile, sed illâ divisibilitate, positâ, jam non erit quantitas, nec extensio, nec extreitas: cumque impossibile sit manere rem sine sua essentia, si essentia illius auferretur, etiam illa res auferri debet, ita ut oppositum ne divinitus quidem fieri possit; sic etiam positâ divisione, jam non manebit illud accidens extensum, adeoque nec quantitatis accidens, cumque essentia quantitatis sit, descripta aliâs extreitas seu extensio, hinc quando non manet jam extreitas & extensio, nec manet quantitas, ita ut oppositum ne divinitus quidem fieri possit: Consequenter in his principiis non devenietur unquam ad indivisibilia ante quantitate, adeoque ad componenda quantitatem indivisibilia secus in sententia Zenonis. Unde

INFERS. Aliter se habere minimum materiæ aptæ emanare quantitatem, & aliter minimum quantitatis, quia scilicet positâ divisione minimi materiæ, non est indispensabile, ut conserve Deum medietate Minimi, quamvis sine proprietate debita, salvabitur; primò essentialis conceptus materiæ in medietate minimi materiæ, nempe ratio subiecti primi; quia autem salvabitur ratio extensibilis & extreitasibilis in medietate minimi, ideo indispensabiliter petit post divisionem utraq; pars non esse, quia aliâs in quantitate stante quantitate deveniretur ad indivisibilia quod repugnat, vel ad semper dividuum, quod impugnatum est.

INFERS item, quod longè aliter se habeat Quantitas, quam alia accidentia, secundum se spectata, quia alia accidentia non indigent alio ad sui esse, secus quantitas, idque ex eo quia quantitas non potest salvari sine extreitate. Et quia nihil respectu sui extreitatem habet, sed ex appositione alterius, ideo si hæc appositio non sit, jam non erit extreitas, adeoque nec quantitas, & quia hæc extreitas non est, ablatâ medietate minimi, ideo nec est quantitas illâ ablatâ.

INFERS denique differentiam hujus sententia

tentia à sententia Zenonis, secundum hanc responsum, non admittendum partes in medietate minimi; quia scilicet ultimum, ad quod devenitur in resolutione Continui, est minimum divisibile, hocq; est quod componit quantitatem, separationeq; positâ, indispensabiliter annihilantur illæ duæ partes, quia illarum essentia, est cum extremitate esse, quam tunc non possunt habere. Et sicut si pars albedinis non posset esse albedo, annihilari exigeret, ita illæ partes annihilari exigunt, cum essentialiter ordinatæ sint, ad actum extremitandum, consequenter hic deveniretur ad minimum divisibile, in sententia Zenonis ad indivisibilia. Deinde in sententia Zenonis compositiva sunt indivisibilia, in hac sententia composita sunt Minima, adeoque in sententia Zenonis primò inchoativum Quantitatis est Indivisibile, ultimò item contentivum. In hac autem sententia, primò inchoativum & ultimò contentivum Quantitatis, est illud primò dividuum, & ultimò dividuum, hoc est Minimum Respicunt hæc illud principium. Impossibile est manere hoc, & non esse hoc, quod est, aliàs esset sine se, consequenter impossibile erit manere medietatem minimi extensionis, non esset enim sibi ratio formalis extensionis, & tamen quantitas ex essentia sua, est ratio formalis extensionis. Sed de medietate Minimi ut tentetur alia via discurrendi. Hinc

SUPPONO tertio. Ut clariùs constitutur differentia illius Medietatis Minimi ab indivisibili materiali, adeoque etiam habentem rationem molis, possent poni plures partes, quamvis à se non divisibiles, & ita se habentes, ac se haberet materia omni spoliata quantitate & redacta in punctum, cuius una pars, non potest ab alia dividi & separari, & sicut si illa Materia per impossibile non esset capax quantitatis, nullo modo dividi posset, datâque unâ parte daretur tota, ita cum illa medietas non sit capax, se solâ quantitatis & divisibilitatis, nunquam poterit dividi, partitionemq; admittere: de qua pluralitate partium ita discurre potest.

IMPRIMIS dici posset ponendam esse pluralitatem partium, vel enim plures illæ partes sunt indentificatæ vel non indentificatæ? Si indentificatæ? Ergò non plures. Si non indentificatæ? Ergò plures.

DICI deinde posset, quamvis videat Deus pluralitatem illarum partium, de distinctione tamen discurrendo, posset asseri, illas non esse realiter actualiter, sed realiter potentialiter distinctas. Idque ideo quia debet esse minor distinctio rerum, quæ non ratione connotati alicujus extrinseci, negant separabilitatem realem, sed defectu orto ex ca-

rentia perfectionis sibi debitæ, & quia est minor distinctio potentialis quàm actualis, illa poni ideo posset; & sicut defectus separabilitatis absolutus, fundat negationem distinctionis realis, ita defectus ortus ex carentia perfectionis & ineptitudine ad separari, orta non ab extrinseci connotato, sed ut dixi ex carentia perfectionis sibi debitæ, & à se emanabilis, fundare debet distinctionem Minorem adeoque Potentialem. Dicuntur autem illæ partes potentia distinguui, non quòd actu sint aliquando distinguendæ, sed quòd habeant vim & potentiam mole suâ excludendi à se indivisibile Mathematicum. Nominem autem ipsius penetrationis, ex jam dictis supra, non intelligitur rigorosa penetratio, quæ est intreitas eorum, quæ habent potentiam ut actu dividi & separari possint, sed intelligitur sola occupatio ejusdem spatii, competens moli condistinctæ ab indivisibili Mathematico, non tamen habenti, tantum quantum requiritur, ut illud evadat primò quantum, hoc est ut evadat minimum quantitatis, frequentius tamen appellamus hoc penetrationem, quia nomine illius vulgò sumitur in eodem loco existentia, cum tamen deberet dici non nisi, partium non extremitabilium in eodem loco positio.

SUPPONO quartò. Sive inter illas partes sic distinctio realis actualis sive potentialis, non tamen videt Deus divisibiles illas esse, quia non potest difformiter objecto videre, illud autem objectum, ut dixi, non est divisibile. Rursus cum ita sint illæ plures partes, ut sint penetratæ, non potest, Deus designare hanc, quin designet omnes, in se penetratas. Quamquam de partibus his discurre, jam non spectat tunc, ad materiam de quantitate, sed & ad hanc quòd materia de se adferat, partes entitativas.

SUPPONO quintò. Non esse dicendum quòd in distinctione partium entitativarum materiæ, reperibilis in medietate minimi quantitatis, sit procedere in infinitum. Ratio. Tum quia non minùs esset distinctionum in illa minimi medietate, quam in tota possibili materia de quo argumento supra egimus. Tum quia de divisibilitate vel acceptibilitate partium, nunquam agunt Philosophi, nisi per ordinem ad quantitatem, hancque in infinitum acceptibilitatem erundem, non dicunt convenire materiæ, sed quantitate, quæ quia non continetur in medietate Minimi, nec illi etiam ex principiis oppositorum adferre debet distinctionem partium in infinitum. Tum quia quamvis concedatur, quòd non sit procedere in infinitum in distinctione partium entitativarum, non sequitur materiam componi ex indivisibilibus, seu indistinguishibilibus partium entitativarum, nam quam

vis tanti plures Mercurii non possint fieri ex hoc ligno, non sequitur lignum componi ex tantis Mercuriis, sed suâ entitate stare, ita vel ita magna, penetrata tamen; & nisi accedat pluralitas entitatis, non erit divisibilis, quia nec quantificanda.

COLLIGES hanc responsionis partem admittere in illa medietate Minimi partes ut evitet puncta Zenonistica, non admittere autem separabilitatem, partibilitatem adeoque assignabilitatem partium, ut evitet divisibilitatem in infinitum, cum utrumque hoc argumentis evincatur: medium ergo erit dicere, quod dentur in illa medietate partes potentia plures, sed non divisibiles, assignabiles, &c. Etsi occupante Angelo locum divisibilem non possunt in Angelo divisibiles partes poni; ita habente medietate illâ partes, poterit poni pluralitas, sed non divisibilitas nec assignabilitas: & quidem loquendo de partibus medietatis minimi materiæ, de illa dici potest quod habeat partes, sed non potentes se solis emanare quantitatem, loquendo autem de medietate Minimi ipsius quantitatis, habet illa partes in quibus solis non fit vis extendendi aliud, nisi ex accessu similium partium, & nisi illæ accedant, indispensabile est ex dictis ut maneat in rerum natura Quantitas actualis. Sed de distinctione hujus sententiæ a Zenonistica, etiam infra.

Punctum Difficultatis 3.

Continuatur solutio Objectionum.

OBJICITUR tertiò. In hac sententia non esse explicabile quis effectus formalis tribuatur illi minimo physico.

RESPONDETUR. Tribui illi extensionem partium Minimi in ordine ad se, tanquam effectum formalem primum, & extensionem in ordine ad locum tanquam effectum secundarium, ita ut vi quantitatis, quæ esse illud minimum occupet minimum loci divisibilis.

OBJICITUR quartò. In hac sententia non posse explicari quid fieri possit rarefactio.

RESPONDETUR, in multorum principiis posset fieri rarefactio per intromissionem corpuseulorum minimis illis unitorum, vel per superadditionem qualitatis, cujus sit effectus formalis major occupatio loci quam posset occupare à sola quantitate sibi connaturali, & quâ ratione in quacunque sententia salvatur negatio bilocationis, eodem modo in præsentia salvari debet: nec jam posita extensione majori in ordine ad locum, quæ provenit à raritate, sequetur divisibilitas plusquam in duas medietates minimi, quia ad divisibilitatem non sufficit sola extensio major, sed conditio

entitatis, & sicut Angelus occupans spheram divisibilem dividi non potest, ob negationem absolute partium, ita nec dividi poterit illud minimum, plusquam in duo dimidia, ob defectum sufficientium ad dividi.

OBJICITUR quintò. Ponamus poni à Deo lineam rectam, quæ desinat in medietatem minimi Physici, ponamus rursus minimum physicum, demittat DEUS in medium illius minimi, lineam dictam, quo casu illa linea assignabit sibi partes medietatis utriusque & non unam aliquam medietatem. Ergo assignatio illa fundabit divisibilitatem partium uniuscujusque medietatis.

RESPONDETUR. Ex hac suppositione sequi duo contradictoria nempe & applicari per medium minimo quantitativo illam lineam desinentem in medietatem minimi & non applicari per medium. applicari quidem ut supponitur; Non applicari autem, quia ex dictis hactenus, in illis medietatibus non dantur alia dimidia, quid ergo illi lineæ respondebit? Nihil proportionatum: Nihil enim medio minimi in medietatibus minimi ab utrinque sumptis proportionatum respondere potest. Et sicut nihil proportionale respondet, si supra tabulam constantem partibus in infinitum divisibilibus, ponatur indivisibile Mathematicum, vel si colloct se Angelus supra planum redactus ad punctum loci, ita & in præsentia idem dicendum.

OBJICITUR sextò. Etiam si detur minimum Physicum, tamen conceditur posse dari medietas minimi, quæ debet esse minus quid minimo. Ergo cum minimum Physicum habeat aliquid minus se, etiam medietas minimi habebit aliquid minus se.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia si ponatur dari minimum divisibile, sed non ulterius, ultra medietatem, non dabitur processus in infinitum in divisione continui, qui processus supra impugnatus est; Si autem daretur adhuc ipsius Medietatis medietas, & sic ulterius, daretur processus in infinitum in divisibilitate, quod supra impugnatum.

Rursus ut dictum supra, duplici viâ discutitur de ista medietate minimi. In primis quod illa medietas non habeat partes, & secundum hoc principium dici potest: Disparitatem esse. Quia cum illud minimum habeat partes, bene in illas dividi potest. Quia autem medietas minimi, partes jam non habeat (ex positione istius responsionis quæ non impugnatur) ideo illa medietas, in minus jam, dividi non potest. Deinde de eadem medietatem minimi ita discutitur, ut ponatur, haberi quidem illic partes sed non quantabiles, non divisibiles se solis. Hinc cum minimum constet quantabili, dabitur in Minimo Physico medietas, non

non dabitur autem in medietate minimi, tanquam non quantabili, adeoque nec divisibili; nec separabili ut dictum supra.

INSTABIS. Quia non tantum ulna, sed etiam semiulna, non est quid indivisibile physice, nec est punctum, ideo datur ulnae non tantum medium, sed etiam datur medii ulnae, aliud medium. Ergo etiam quia medietas illa minimi Physici non est quid indivisibile physice, nec est punctum, non tantum dabitur medietas minimi physici, sed etiam medietas, medietatis minimi physici, alias si illa medietas nullas omnino habet partes, coincidit cum puncto, atque ita ex duabus omnino indivisibilibus medietatibus, seu ex duobus punctis componitur minimum Physicum.

RESPONDETUR. Hoc argumentum petere non illam partem praetentatae responsionis, in qua diximus in medietate minimi posse poni partes licet seipsis non quantabiles, non divisibiles: hinc si placeat arguenti potest tenere hanc responsionem. Red nec expugnata aliam praetentatam responsionem, quod scilicet in medietate minimi nullae dentur partes. Argumento ut ponitur. Negatur Antecedens, nego enim non deveniendum in divisione ulnae ad aliquod minimum quod jam dividere non possit salva quantitate, cuius oppositum supponit arguens in suo Antecedente; Hinc illud aut negari debet aut distinguere sic: quia non tantum ulna, sed etiam semiulna non est punctum, ideo datur non tantum ulnae medium, sed etiam medii ulnae medium, ita ut sit semper procedere ad tales medietates Nego Antecedens. Ita aut non sit procedere Concedo Antecedens & Nego Consequentiam. Quare autem licet dentur in minimo medietates, non dentur in medietatibus medietates & ex argumento supra posito & ex dictis immediate ad objectionem colligitur. Nec inde sequetur componi quantitatem ex duobus indivisibilibus, sed componitur in nostris principiis ex minimo eoque divisibili, habenteque illas duas partes, & quidem ejus naturae, ut sit impossibile manere unam in rerum natura sine altera, ut potest sine qua divisibilitatem extremitatemque adferre non potest, cum tamen de essentia quantitatis sit esse extremitativam. Hinc in divisione continui non devenitur salva quantitate, nisi ad minimum divisibile tanquam compositivum continui, cum tamen in sententia Zenonis deveniatur non nisi ab indivisibile. Quae ipsa obiectio multo minus urget, si ponatur quod in medietate minimi sint partes, sed non assignabiles, non divisibiles, sicut nec sunt assignabiles, nec divisibiles in materia habente partes, si spoliatur omni quantitate, & quae sint hoc solo partes, quia mole sua entitativa, nata sunt excludere indivisibile Mathematicum. Unde rigorose

loquendo in his principiis non deveniatur ad duo indivisibilia, haec enim supponunt communiter pro punctis, sed ad unum divisibile non ulterius dividuum. Vide superius dicta Puncto Difficultatis secundo, Supposito secundo.

OBJICITUR septimo. Haec sententia gravissimas difficultates tam in sententia Zenonis, quam in sententia Aristotelis non evadit.

RESPONDETUR. In sententia Aristotelis maxima est Difficultas, divisibilitas in infinitum, contra quam processit argumentum supra a nobis factum, cum tamen in divisione continui per nos deveniatur ad minimum, non ultra salva quantitate divisibile. In sententia autem Zenonis difficillimum est argumentum Aristotelis quomodo se puncta illa tangant. In principiis autem nostris unum minimum Physicum, tangit aliud, sui medietate: Hinc haec graviora, & alia similia argumenta, non petunt nos.

INSTABIS. Aristoteles definit Quantum, quod sit in ea quae insunt divisibile.

RESPONDETUR. Sicut definitur homo definitione physica, quod constet seu componatur ex corpore & anima, nihilominus possit separatione, jam non constat Homo anima & corpore, sed constat salvo esse hominis; ita Quantum, est in ea quae insunt divisibile, sed eoque; quousque manet Quantum; Et ita v. g. manet divisibile in decem Minima, postea in novem, & quia unum minimum ultimum continet quantitatem, hinc illo ablato, non erit jam necesse ulterius manere divisibile.

Notantur quadam ad explicanda haecenus dicta.

Per nos materia spoliata omni quantitate redigeretur ad punctum indivisibile, accessu autem quantitatis extendi poterit. Nihilominus unipedalis materia, non est capax quantitatis centumipedalis, idque ex eo, quia spoliata omni quantitate materia, supponitur habere partes entitativas aptas ab extendi, jam autem unipedalis materia non habet partes entitativas, quae possit vi quantitatis fieri centumipedalis, alias antequam fieret centumipedalis, deberent supponi partes penetratae sub quantitate unipedali, aut replicatae in centumipedali aut rarefactae.

Quando item dicimus quod a Minimo Physico, non possint accipi unum indivisibile, loquimur de invisibili quod sit superadditum ipsi minimo in se consistenti, nam per nos, ut infra constabit, neque terminativa puncta dantur, nec continuativa.

Licet ponamus constare illud minimum duabus medietatibus de quibus una respondenda dicit: Quod illae medietates non habeant partes, casu quo ponatur linea tribus mini-

minimis constans fieretque divisio æqualis, quia nempe divisio caderet in Minimum quod est in medio duabus medietatibus constans, jam una in divisibilis medietas demeretur quidem ab alia, sed quia adjungeretur huic, vel illi minimo adhuc esset contentiva quantitatis. Nec tamen à minimo auferretur per nos indivisibile, quia negavimus à minimo Physico posse separari punctum aliquod, quod esset superadditum, haberetque se per modum terminativi aut continuativi.

CONCEDO tenere Nos, in una respondendi via, quod singulæ medietates minimi in se spectatæ sint indivisibiles, & singulæ in se non quantæ, sed ex accessu sui ad invicem quantantur & extreinfantur, & ex hoc jam se penetrare non poterunt; Nam licet partes, materiæ spoliatæ quantitate, se penetrarent; quia tamen illæ ipsæ medietates una sumptæ, sunt in quantitate ipsa quantitas, ideo in illo Minimo non se penetrant.

Quando ad objectionem secundam dicimus, quod partes medietatis minimi rationem duorum divisibilium habere non possint, non intelligendum est de partibus ipsiusmet minimi, nec dicimus duas medietates, non habere rationem duorum, sed id dicimus de partibus medietatis, si dentur.

Non est infuetum corpus ante animationem dicere animabile in potentia, & non tantum appellare animatum ipsum totum; Ita dici potest in potentia unam medietatem minimi esse divisibilem, licet non nisi ex accessu ut ita dicam alijs medietatis, reddatur divisibilis. Licet hæc locutio non in omni phrasi semper teneat. Ipsum autem Minimum debet dici potius actu divisibile, quam merè potentiâ divisibile.

Quando interdum dicimus medietatem minimi habere partes, non tamen partibilitatem illarum, interdum dicimus illas medietates non habere partes, hoc ita accipiendum est, quod scilicet hic duplex prætenetur via discurrendi de istis medietatibus, adeoque non est hæc doctrina collectivè sumenda, alioqui esset contradictoria, sed problematikon, & aut hæc, aut illa, tenenda est via.

In Via hæc quæ docet haberi in medietate minimi partes potentiâ, non tamen de signabiles, non sequitur ex eo, quod sint partes potentiâ, esse jam divisibiles. Nam quod Mercurius qui est potentia in ligno, per Aristotelem, posse designari, id ex eo est, quia illa potentia, habet in se & continet, aptaq; est de se continere & quantitatem & extreinfationem, quod non cõvenit secundum dicta, partibus illis medietatis minimi si dentur.

Est quidem Verum quod si agens, Minimum Physicum quantitatis diverferit, jam

amplius non sic futura in rerum natura quantitas illi minimo contenta; Sed negatur posse hoc viribus naturæ præstare aliquod agens, ut dictum supra Difficultate primâ. Si tamen etiam divinitus divideret agens ipsum minimum materiæ, dixi, posse adhuc materiam fervari, adeoque posse illam non annihilari, licet petat, non conservari in rerum natura, sine tali passione.

CONCEDO Essentiam quantitatis esse, habere extremitatem partium, quousque manet quantitas. Concedo quod quælibet pars continui, habeat essentiam quantitatis, sed eousq; quousq; habet rationem partis continui, sed rationem partis continui non habet nec habere potest, nisi quousq; durat ratio minimi quantitatis; & sicut licet quælibet pars aquæ habeat essentiam aquæ, nihilominus si separetur forma aquæ à materia aquæ, jam non manet essentia aquæ, si nec manet quantitas non manente minimo quantitatis, adeoque nec debet residua manere extreitas partium.

COLLIGES primò ex dictis Per Quid differat hæc sententia à sententia Zenonis. Nam imprimis ipsum Minimum Physicum, est divisibile, Puncta Zenonis indivisibilia sumendo unâ utramque Responsonis partem. Rursus in parte illa respondendi, quæ docet in medietatibus minimi, inesse partes licet non ulterius assignabiles, divisibiles &c. Hoc ipso ponitur distinctio à punctis Zenonisticis, quæ earent partibus. In modo autem illo respondendi qui negat illis medietatibus partes, adhuc hæc sententia distinguitur à sententia Zenonis. Tum quia non illæ medietates indivisibiles componunt quantitatem, sed illud minimum dividuum non ulterius divisibile, ut supra dictum. Tum quia in sententia Zenonis devenire est ad punctum quorum unum quodque separatim habet jus existendi, in nostra Sententia devenire est non nisi ad Minimum. Nam ulla illarum medietatum habet jus existendi, si separetur ab alia. Unde non devenitur in divisione continui ad illas medietates, sed non nisi ad minimum. Tum quia in sententia Zenonis punctum se ipso de quantitate participat, in principiis nostris de quantitate non participat nisi Minimum. In Principiis Zenonis primum punctum primò inchoat quantitatem, ultimum punctum ultimò continet. In nostris principiis quod primo inchoat quantitatem est Minimum, & quod continet, est itidem Minimum idque divisibile. Et quia res in id resolvitur, ex quo componitur, hinc in principiis Zenonis, resolvitur quantitas in punctum; Per nos autem non resolvitur in medietates Minimi sed in Minimum. Et sicut malè quis inferret componi continuum nihilo, quia sublato puncto ultimo in sententia Zenonis, vel omnibus partibus

tibus, in sententia Aristotelis, manet. ¹³ ita nec quisquam inferre potest, componi Quantitatem in nostris principiis per indivisibilia, eo quod ablato ultimo divisibili, nihil ulterius dividuum maneat.

COLLIGES. In nostris Principiis, instantaneis actionibus, durationibus, annihilationibus, motibus discretis, à Terminò à Quo, ad Terminum ad Quem sine medio, &c. nihil respondere proportionatum in ipso tempore, seu motu cœlorum.

DICES. Respondere aliquid proportionatum, est, quando existit tempus, vel aliquid temporis, idque vel divisibile, vel indivisibile. Sed quando v. gr. instantaneè producit gratia, existit tunc tempus, vel aliquid temporis, divisibile, vel indivisibile; Ergo quando v. gr. producit gratia, respondet aliquid proportionatum. Quod Argumentum est in Galeni.

RESPONDETUR. Argumentum hoc, non esse in Galeni figura. Ratio. Quia in Galeni figura, hoc quod erat prædicatum in prima propositione, ponitur pro prædicato in secunda Propositione, quod in præfati non sit. Quod si dicas esse hoc in Galeni figura, sed non in prima, suppono huius oppositum demonstrari à Dialecticis, quòd scilicet, nulla sit figura Galeni, nisi prima, quæ teneat. Hoc etiam Argumentum, non est in secunda figura, quia nulla præcessit negativa. Non etiam est in tertia figura. Quia non servatur, Tertia bis subicit, consequenter nego, hoc argumentum esse in forma rigorosè collocationem terminorum spectando.

Cæterum si prædicatum primæ propositionis ponatur pro subiecto in eadem, erit argumentum in prima figura. Dixi rigorosè spectando collocationem terminorum, quia quando servatis iisdem terminis, & intento, quòd probari debet, vitium oritur ex sola materiali transpositione terminorum, debet Argumento categoricè responderi.

Hinc dico. Quòd tunc quando instantaneè, v. gr. causatur gratia, non existat commensurativè tempus, vel aliquid temporis; quia tempus & aliquid temporis definitivè involvit prius & posterius; quia autem in instantanea productione v. g. gratiæ, non est quidquam inclusivum prioris, & posterioris, ideo, nec existit tunc tempus, vel aliquid temporis, commensurativè; sed existit tunc tempus, hoc sensu: quia ab initio mundi usque nunc, non erat quies cœlorum, & interim producta est gratia. Non etiam existit tunc indivisibile temporis, quia indivisibilia, sive terminativa, sive continuativa, infra negantur.

In idem recidet si dicas conformiter, ad dicta superius quòd scilicet, Nunc Mathematico productionis gratiæ, non respondeat Nunc

Mathematicum temporis, quod solum esset proportionatum, sed existit tunc, Nunc Physicum, adeoque Nunc non proportionatum.

INSTABIS. Non responderet illi productioni aliquid divisibile. Ergò indivisibile. Hæc enim sunt contradictoria.

RESPONDETUR. Non esse hæc duo contradictoria, sed hæc erunt contradictoria. Non responderet divisibile, responderet divisibile, veraque erit negativa, affirmativa falsa. Sed ad verificandam illam negativam, sufficiet quamvis dicatur, non respondere aliquid proportionatum, negando quòd respondeat indivisibile. Addo ulterius; Non divisibile, esse Terminum non nisi negativum, adeoque contradictoriè oppositum divisibili. Sed hunc Terminum indivisibile, ex suppositione arguentis, esse Terminum positivum, importantem aliquam Entitatem realiter distinctam. Quod additum ad varia in hoc genere servire potest.

Quod si ita formes contradictoriam. Respondet indivisibile, non responderet indivisibile. Affirmativa erit falsa, vera negativa, sed illa verificabitur, quamvis dicatur nihil proportionatum respondere tunc. Et sicut ex hoc negativo termino: est non album, non est licitum inferre: ergo est nigrum; ita & ex hoc termino: non responderet divisibile, licitum non erit inferre. Ergo responderet indivisibile. Item ex hoc termino non responderet Indivisibile, licitum non erit inferre: ergo responderet divisibile. Quæ omnia in hoc fundantur, quia sicut datur Medium inter, Non album & Nigrum, ita datur Medium, inter Indivisibile & Divisibile, nempe Non proportionatum.

QUÆSTIO VI.

Explicatur quid sit continuatio?

DICENDUM Est primò. *Continuationem non fieri per puncta continuativa.*

PROBATUR I. Quia post puncta continuativa vel sequitur pars vel punctum? Si punctum Ergo tota quantitas componetur ex punctis; Si pars: Quæro estne illa continua vel non. Si continua. Ergo continuationem habet independentè à puncto. Ergo & tota quantitas poterit continuationem habere & non à puncto; Si autem pars illa non est continua, quid erit in continuo continuum. Et si illa pars non est continua. Ergo nec divisibilis, sola enim continua divisibilitatem propriam ut suppono habent. Unde etiam nō dicuntur propriè duo Angeli dividi, quando localiter à se separantur.

RESPONDEBIS continuum illam esse partem, sed continuatione habita vi illius puncti.

CON-